

Motocykl żuźłowy FIS

AUTHOR

TIME AND PLACE OF CREATION

Time:

1957

Place:

Rzeszów, Polska

TECHNICAL DATA

Dimensions:

wys.: 1140 mm, sze.: 800 mm, dł.: 2050 mm

Materials:

Technique:

Laws

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i

Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane

obektu: domena publiczna. Opis

kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL

(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -

Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

OTHER

MIM 1880/II-162

KEYWORDS

PRL, przemysł, ropa naftowa, sport motorowy

DESCRIPTION

W latach 1953-1954 dwóch polskich konstruktorów, Tadeusza Fedko i Romuald Iżewski, skonstruowało silnik na podstawie brytyjskiej konstrukcji JAP (model z końca lat 40. XX wieku). Fedko i Iżewski związani byli z sekcją motorową Stali Rzeszów – nazwa motocykla FIS to skrót od: Fedko-Iżewski-Stal. Polska konstrukcja zawierała szereg ulepszeń w stosunku do modelu brytyjskiego: zastosowano inne materiały, zmieniono wielkość krzywek, średnice zaworów oraz czasy ich otwarcia. Pierwsze testy pokazały że silnik nie jest gorszy od pierwowzoru. Początkowo silnik wbudowano w ramę angielskiego motocykla żużlowego Excelsior. W maju 1954 roku na torze w Rzeszowie odbyły się pierwsze jazdy testowe, które potwierdziły wcześniejsze dobre opinie na temat silnika. W kolejnym kroku, ramę Excelsior zastąpiono ramą wykonaną na wzór brytyjskich motocykli żużlowych Rotrax. Tak przygotowany motocykl wdrożono do produkcji seryjnej, którą zajęły się Polskie Zakłady Lotnicze w Rzeszowie. Ramy wytwarzano w Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego w Mielcu, obręcze kół początkowo sprowadzano z Wielkiej Brytanii, później produkowano w parowozowni w Ostrowie Wielkopolskim. Pierwsze, seryjnie produkowane motocykle powstały wiosną 1955 roku. Motocykl żużlowy FIS na kilka lat stał się podstawowym pojazdem polskiej reprezentacji żużlowej oraz polskich klubów prowadzących sekcje żużlowe. W 1958 roku w trzech ligach żużlowych, startowało trzystu zawodników, 90% z nich na FIS-ach. Motocykl, choć dobrze przyjęty, w opinii zawodników i środowiska speedwaya, wymagał dalszych ulepszeń. Niestety, współpraca pomiędzy klubami a producentem nie układała się najlepiej. W międzyczasie w czechosłowackim Divišovie, powstawały i dojrzewały do przyszłych wielkich sukcesów, projekty motocykli ESO Jaroslava Simandla (później znane jako Jawa). Ostatecznie produkcja FIS-ów została wstrzymana w roku 1959, a polska konstrukcja została zastąpiona motocyklami importowanymi. Do dziś zachowało się niewiele egzemplarzy jedyne modelu motocykla żużlowego produkowanego w Polsce, jeden z nich znajduje się w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie. Opracował: Szymon Czyżyk